

Serce
Kaszub

Lokalna Organizacja
Turystyczna

www.lot-sercekaszub.pl

Lokalna Organizacja Turystyczna
„Serce Kaszub”
ul. Świętojańska 5E
83-400 Kościerzyna
Tel: (+48) 58 685 33 87
biuro@lot-sercekaszub.pl

Wybrane szlaki:

ROWEROWE:

- 1 Kościerzyna – Wdzydze (20 km)
- 2 Dookoła Jezior Wdzydzkich (48,5 km)
- 3 Lipusz – Wdzydze (20 km)
- 4 Schodno – Wdzydze (24 km)
- 5 Szlak Józefa Wybickiego
Będomin – Sikorzyno (13 km)
- 6 Pętla Przytarnia (21 km)
- 7 Pętla Lipno (23 km)
- 8 Pętla Szenajda (9 km)
- 9 Będomin - Jez. Łakie (12 km)
- 10 Pętla Czarłina (14 km)
- 11 Liniewo (28 km)

KAJAKOWE:

- 12 Rzeka Wierzyca
- 13 Rzeka Wda
- 14 Rzeka Trzebiocha

STOLEMOWE SZLAKI NORDIC WALKING:

- 15 Dziemiany szlak czerwony
- 16 Karsin szlak czerwony
- 17 Kościerzyna szlak czerwony
- 18 Lipusz szlak żółty
- 19 Nowa Karczma szlak zielony

WYPOŻYCZALNIE KAJAKÓW:

„Kajaki Młyn” Korne
tel. 607 815 317, www.kajakimlyn.pl

Producent i wypożyczalnia sprzętu wodnego „Navigo” w Lipuszu
tel. 504 061 520, www.navigo-kajaki.pl

Stacja Wodna PTTK Wdzydze
tel. 669 331 114, www.wdzydze-stanica.pl

Wypożyczalnia sprzętu kajakowego „Czółtenko” w Starej Kiszewie
tel. 518 660 398, www.czoltenko-kajaki.pl

Atrakcje turystyczne
powiatu kościerskiego

Informacje Turystyczne:

Informacja Turystyczna w Kościerzynie
83-400 Kościerzyna, ul. Rynek 9
tel.: 586 800 488
Centrum Usług Turystycznych we Wdzydzach
83-406 Wąglikowice, Wdzydze
tel.: 535 488 130
Centrum Informacji Turystycznej w Wiele
Brama Kaszubskiego Pierścienia
83-441 Wiele, ul. Dąbrowska 32A
tel.: 586 873 470
Gminne Centrum Informacji Turystycznej w Lipuszu
83-424 Lipusz, ul. Młyńska 12
tel.: 586 874 577
Gminne Centrum Informacji Turystycznej w Dziemianach
83-425 Dziemiany, ul. Wyzwolenia 20
tel.: 586 880 027
Centrum Informacji Turystycznej w Wilczych Błotach
Brama Kaszubskiego Pierścienia
83-430 Stara Kiszewa, Wilcze Błota 2B
tel.: 583 800 390

1 Rynek Miasta Kościerzyna

Rynek o zabytkowym układzie urbanistycznym z neogotyckim Ratuszem z 1843 r., piękną fontanną i figurą Remusa – kaszubskiego bohatera, są niewątpliwie wizytówką Kościerzyny. W sezonie letnim ogródki restauracyjne zachęcają turystów i mieszkańców do spędzania czasu w urokliwym centrum miasta.

2 Muzeum Kolejnictwa w Kościerzynie

Jedną z największych atrakcji Kaszub, muzealną perelką miasta Kościerzyny, jest utworzone w 1992 r. w zabytkowych obiektach kościerskiej parowozowni - Muzeum Kolejnictwa. W zbiorach muzeum znajdują się pamiątki związane z historią kolei na ziemiach polskich. O wartości ekspozycji świadczy zachowany tabor kolejowy oraz wspaniała kolekcja urządzeń związanych z kolejnictwem.

3 Muzeum Ziemi Kościerskiej

Muzeum ma siedzibę w odrestaurowanym, zabytkowym Ratuszu Miejskim w Kościerzynie. Wśród cenniejszych eksponatów Muzeum znajdują się: panorama kościerskiego browaru z końca XIX w., drukowane Pismo Święte z komentarzami Marcina Lutra z 1662 r. oraz XIX-wieczne kościerskie sztandary cechowe.

4 Muzeum Akordeonu w Kościerzynie

To pierwsze w Polsce Muzeum o takim profilu i jedno z nielicznych na świecie. Zaprezentowano w nim blisko 180 instrumentów pochodzących m.in. z Polski, Włoch, Francji, Niemiec i Rosji. Zgromadzone instrumenty pochodzą z kolekcji Pawła Nowaka.

5 Sanktuaria Kościerskie

Kościierzyna to ważne miejsce na mapie europejskich sanktuariów maryjnych. We wnętrzu kościoła Św. Trójcy, w kaplicy Matki Bożej Kościerskiej Królowej Rodzin, znajduje się cudowny obraz przedstawiający wizerunek Maryi trzymającej na ręku małego Jezusa. W kościele pw. Matki Boskiej Anielskiej znajduje się łaskami słynąca pieta.

6 Basen AQUA Centrum w Kościerzynie

Kompleks sportowo-rekreacyjny na Kaszubach, który swą ofertą przyciąga tłumy miłośników zdrowego i aktywnego trybu życia. AQUA Centrum dysponuje kompleksem basenów, zjeżdżalnią i innymi atrakcjami takimi jak: sauny, solaria, jacuzzi, sala fitness cardio, siłownia, gabinety odnowy biologicznej oraz AC bar & cafe.

7 Muzeum American Old Cars w Kościerzynie

Stylowe Muzeum zabytkowych amerykańskich samochodów, które dodatkowo oferuje wynajem amerykańskich samochodów. Każda wizyta w muzeum to niezwykła podróż do świata ikon motoryzacji, symboli luksusu i klasy. Właśnie tu odwiedzający mogą przenieść się do złotej ery Hollywood i poczuć niezwykły klimat lat 60's, 70's i 80's.

8 Kino „Remus” w Kościerzynie

Kino mieści się w Sali Widowiskowej im. L. Szopińskiego. To nowoczesny obiekt, oferujący najwyższą jakość usług kinowych w technologii 3D, a także miejsce wielu wydarzeń artystycznych.

9 Centrum Kultury Kaszubskiej „Strzelnica” w Kościerzynie

To miejsce propagowania tradycji, kultury i twórczości kaszubskiej. W obiekcie odbywają się spotkania, prezentacje, szkolenia, wystawy i konsultacje z animatorami regionalnego życia kulturalnego. W sąsiedztwie „Strzelnicy” znajdują się tory strzeleckie przeznaczone do zawodów tuczniczych i amatorskiego strzelania z wiatrówki.

10 Stary Browar Kościerzyna

Miejsce z ponad 150 - letnią historią, gdzie kaszubska tradycja przeplata się z nowoczesnością, tworząc niepowtarzalny klimat. Piwo warzone jest tu tradycyjnymi metodami wg starej receptury.

11 Regatta – Turystyczne Kaszuby. Turystyka, Rekreacja, Sport www.turystykakaszuby.com.pl

12 Kościół w Lizakach

Zabytkowy kościółek w Lizakach z 1755 r. położony w przepięknym otoczeniu kaszubskich lasów. Przy kościele znajduje się zabytkowy ponad 150-letni krzyż.

13 Zabytkowa zabudowa wsi w Juszkach

Juszki to uroczą wieś, w której warto zobaczyć drewnianą zabudowę z XIX i początku XX wieku. Dzięki swojej zabudowie, jak również zachowanemu oryginalnemu porządkowi ruralistycznemu, uzyskały status zabytku architektonicznego. Miejscowość znajduje się na turystycznym Szlaku Kamiennych Kregów.

14 Łowisko w Niedamowie

Łowisko Niedamowo położone jest nad jeziorem Gubel w niedalekim sąsiedztwie wsi Niedamowo. Największymi atutami łowiska są różnorodność gatunków ryb, cisza i atrakcyjna lokalizacja.

15 Muzeum - Kaszubski Park Etnograficzny im. T. i I. Gulgowskich we Wdzydzach

Muzeum powstało w 1906 r. jako pierwsze na ziemiach polskich muzeum na wolnym powietrzu. Znajduje się tu ponad 50 budynków charakterystycznych dla wiejskiego krajobrazu Kaszub, Kociewia i Borów Tucholskich z okresu od XVII do XX wieku. Na terenie Muzeum organizowane są widowiska obrzędowe, imprezy/plenerowe/, kiermasze i warsztaty muzealne. W trakcie zwiedzania można zapoznać się z metodami ucierania tabaki i mielenia zboża, praniem i maglowaniem, krawiectwem, tkactwem oraz pracą wiejskiego nauczyciela, kowala, kotłodziera i robotnika leśnego.

16 Wieża widokowa we Wdzydzach

Na terenie stacji Wodnej PTTK we Wdzydzach znajduje się wieża widokowa o wysokości 35,6 m z trzema platformami widokowymi na wysokości 10, 20 i 30 m. Na najwyższej platformie widokowej zainstalowano lunetę. Z wieży rozciąga się wspaniały widok na panoramę Wdzydz i Krzyż Jezior Wdzydzkich.

17 Kościół pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Olpuchu

18 Lotnisko w Borsku

Wyśmienite miejscem dla miłośników paralotniarstwa. Droga startowa Łądowiska Borsk o wymiarach 2300 m x 30 m jest pozostałością po lotnisku wojskowym. Budynki wojskowe przyciągają miłośników militariów i historii najnowszej. Warto skorzystać z oferty firmy Jet-Stream, która oferuje niezapomniane loty widokowe paralotnią z pasażerem.

19 Drewniana zabudowa wsi w Borsku

Sotecka miejscowość Borsk, licząca ponad 170 mieszkańców, położona w sąsiedztwie lasów, jeziora Wdzydze oraz rzeki Wdy jest niezwykle urokliwa. Wieś wyróżnia się rzadko już spotykanym nagromadzeniem tradycyjnej drewnianej zabudowy z początków XX w.

20 Dom Pomocy Społecznej w Cisewiu

Warto wziąć udział w odbywających się tutaj warsztatach garncarskich. Dodatkową atrakcją tego miejsca jest ponad 100-letni park z alejami grabowymi i dębowymi. Dwa dęby „Adam” i „Ewa” zostały wpisane do rejestru zabytków przyrody.

21 Regionalna Izba Pamiątek w Karsinie

W zbiorach Izby, znajduje się prawie 200 eksponatów oraz ogromna ilość starych zdjęć. Do osobliwości wystawy należą mapka części Karsina z 1890 roku, sekstans – przyrząd służący do określania szerokości geograficznej na podstawie pomiaru wysokości Słońca, a także fragmenty biżuterii kobiecej z XIX w. oraz liczne przedmioty z czasu II wojny światowej.

22 Kalwaria Wielewska

Niezwykła kalwaria została zbudowana na malowniczych, zalesionych stokach Białej Góry, nad jeziorem Wielewskim. W jej skład wchodzi 23 obiekty, w tym: 14 kaplic, 6 kompozycji rzeźbiarskich, święte schody, ambona i pustelnia. W kapliczkach podziwiać można figury, będące dziełami ludowych rzeźbiarzy. Kalwaria jest świadectwem chrześcijańskiej kultury regionu.

23 Muzeum Ziemi Zaborskiej w Wielu

Placówka powstała w 1987 r. prezentuje eksponaty sztuki ludowej i sprzętu użytkowego z okolic Wielu i Brus oraz współczesną sztukę ludową Kaszub. Wizytówką Muzeum jest największa w naszym kraju wystawa haftów jednego autora - około pół tysiąca dzieł Leonarda Brzezińskiego - twórcy oryginalnej szkoły haftu wielewskiego.

24 Bedeker Jacek Płata – rzeźbiarstwo artystyczne i warsztaty rękodzielnicze tel. 602 847 758

25 Punkt widokowy w Przytarni

Punkt usytuowany jest w pobliżu Przytarni, na zachodnim brzegu jeziora Wdzydze, skąd rozciąga się wspaniały widok na wyspy: Ostrów Wielki, Glonek i Ostów Mały. Przebiega tędy ścieżka rowerowa Pętla Przytarnia.

26 Informacja turystyczna - Chata Kaszubska w Dziemianach

Centrum informacji mieści się w dość oryginalnym budynku – kaszubskiej chacie krytej strzechą. Odbywają się tu warsztaty rękodzieła ludowego oraz jego wystawy.

27 Zjeżdżalnia nad j. Rzuno w Dziemianach

Dziemiany to uroczą wieś kaszubska, leżąca w otulinie Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego. Największą atrakcją turystyczną wsi jest najdłuższa na Pomorzu 30-metrowa bezpłatna zjeżdżalnia na otwartym powietrzu. Przy kąpielisku znajduje się boisko do gry w siatkówkę plażową.

28 Zielona Szkoła w Schodnie

Jest jedną z trzech placówek eko-edukacyjnych w Pomorskim Zespole Parków Krajobrazowych funkcjonującą od 1994 roku. W atrakcyjny sposób przekazuje podstawową wiedzę na temat środowiska przyrodniczego oraz przybliża kulturę i tradycję tej części Kaszub.

29 Leśna Izba Patriotyzmu i Tradycji w Lesie Dywańskim

30 Tuszkowska Matka – pomnik przyrody ożywionej

31 Muzeum Gospodarstwa Wiejskiego w Lipuszu

Powstało w 2002 roku muzeum mieści się w kościele poewangelickim z 1865 r. Do tej pory zgromadziło ponad 300 eksponatów. W muzeum znajdują się stare sprzęty domowe, sprzęty gospodarskie oraz warsztat tkacki z początku XX w.

32 Sklep i muzeum w młynie w Lipuszu

Lipuski młyn pochodzi z pocztu XX wieku. Jest jednym z nielicznych, starannie odrestaurowanych młynów wodnych na Pomorzu Gdańskim. Obecnie mieści się tu muzeum oraz sklep regionalny. Młyn wodny można obejrzeć także od strony rzeki, gdyż przebiega tędy szlak kajakowy na rzece Wdzie.

33 Pracownia Ceramiczna „Zielony Kot” w Lipuszu

Pracownia ma w swej ofercie warsztaty ceramiczne i zajęcia plastyczne dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Na zajęciach uczestnicy mogą zrealizować swoje marzenia o posiadaniu własnoręcznie wykonanych przedmiotów z gliny, a ciekawa formuła warsztatów obejmuje także zajęcia teatralne, zgadywanki i ćwiczenia manualne.

34 „Karolinka” Karola Bober – warsztaty kaszubskie w Lipuszu tel. 605 449 569

35 Zakłady Porcelany Stołowej LUBIANA S.A. w Łubianie

LUBIANA S.A. to jedna z najstarszych fabryk porcelany w Polsce i na świecie. Zakład produkuje miesięcznie ok. 3,5 mln sztuk wyrobów, a rocznie opuszcza fabrykę ponad 12 tys. ton porcelany. Fabrykę można zwiedzać z zakładowym przewodnikiem, a w pobliskim sklepie fabrycznym dostępne są kaszubskie pamiątki.

36 Powiatowe Centrum Młodzieży w Garczynie

Ośrodek prowadzi organizację biwaków, obozów sportowych, żeglarskich, obronnych, imprez ukierunkowanych – szkoły przetrwania, spływy kajakowe, turystyka piesza i rowerowa, wczasy rodzinne. Obiekt dysponuje bazą noclegową – socjalną na 300 osób.

37 Lotnisko Korne

W czasie II wojny światowej na polowym lotnisku w Kornem operowały bojowe samoloty niemieckie, potem radzieckie. Do połowy lat 90-tych lotnisko wykorzystywane było przez polskie lotnictwo cywilne: sanitarne i agrolotnictwo. Obecnie działające lądowisko w Kornem uzyskało wpis do ewidencji lądowisk.

38 Diabelski kamień w Owśnicach

Legenda głosi, że diabeł, chcąc zniszczyć jeden z kościołów na tym terenie. Chwycił głaz i leciał z nim, gdy w drodze uderzył w niego jasny grom. Diabeł wypuścił kamień, a gdy próbował go podnieść, zaświeciło słońce, więc skrył się przed jego promieniami wewnątrz kamienia. W otwór przez który wszedł, miejscowy duchowny wbił żelazny krzyż. Podobno we wnętrzu kamienia diabeł siedzi po dziś dzień...

39 Łowisko „Karasiowo” w Kaliskach Kościerskich

40 Zagroda „Podkówka” w Nowym Klinczu

Zagroda proponuje naukę jazdy konnej dla dzieci z wykorzystaniem elementów zabawy, dla młodzieży i dorosłych. Ponadto w ofercie dostępne są zajęcia z hipoterapii.

41 Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie

Muzeum mieści się w zabytkowym dworku z początku XVIII wieku. W 1747 r. przyszedł w nim na świat Józef Wybicki - twórca „Mazurka Dąbrowskiego”. Ekspozycja łącząca tradycyjne treści z nowoczesnymi rozwiązaniami multimedialnymi prezentuje życie i działalność publiczną Wybickiego. W muzeum można spotkać mieszkańców dworku Wybickich w zrekonstruowanych strojach z epoki.

42 Kościół w Nowym Barkocznynie

Kościół w swej burzliwej historii kilkakrotnie znajdował się w rękach ewangelików. Historia wspomina, że około 1580 roku w katolickiej kaplicy miał się zatrzymać król Stefan Batory, który udawał się do zbuntowanego Gdańska, aby zaprowadzić tam pokój.

43 Targi Rolno – Przemysłowe w Lubaniu

Na terenie Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Lubaniu kilka razy do roku odbywają się imprezy targowo - wystawiennicze. Warto przyjechać tu na wojewódzką wystawę zwierząt hodowlanych, targi ogrodnicze czy poznać prawdziwą kaszubską jesień rolniczą.

44 Kaszubskie Uroczysko w Zielonej Wsi

Baraboné Kaszëbsczé to plenerowa, żywa ekspozycja przyrodniczych skarbów Kaszub. Na niewielkim fragmencie terenów stworzono warunki do poznawania fauny i flory charakterystycznej dla tego regionu. Znajdują się tu tablice informacyjne, pomosty i kładka dydaktyczna na torfowisku.

45 Pomnik ptk. Franciszka Hynka w Szatarpach

46 Kościół pw. Wszystkich Świętych w Wysinie

47 Ogród dendrologiczny i łowisko w Orlu

Rośnie tu ponad cztery tysiące różnych gatunków drzew i krzewów, które zachwycają swą różnorodnością. Ogród botaniczny położony jest nad jeziorem, które jest łowiskiem wędkarskim.

48 Grodzisko Garczyn

Wieś Garczyn należy do najstarszych osad na ziemi pomorskiej. Wzniesione tu wczesnośredniowieczne grodzisko jest kontynuacją osadnictwa, którego ślady świadczą o tym, że zamieszkiwali tu ludzie już w V-IV wieku p.n.e. Grodzisko położone jest na rozległym wzgórzu nad jeziorem Dużym niedaleko kościoła w Garczynie.

49 Farma Strusi Afrykańskich w Garczynie

Na najstarszej w Polsce farmie strusi afrykańskich obecnie znajduje się ok. 300 sztuk strusi w różnym wieku. Hodowlę rozpoczęło od 10 sztuk młodych strusi, dziś na terenie farmy znajduje się też wylęgarnia. Strusie żyją od 60 do 70 lat, ich waga wynosi od 100 do 150 kg, a wysokość od 2 do 2,8 m. Potrafią biec z prędkością 60 km/h. Jedno strusie jajo to ok. 25-30 jaj kurzych, aby ugotować je na twardo potrzeba aż 1,5 godziny.

50 Kuźnia w Wilczych Błotach

Kuźnia pochodzi z XIX w. i jest własnością prywatną. Niegdyś była częścią istniejącego tu folwarku. Nieopodal starej kuźni znajdują się zabudowania majątku ziemskiego, którego właścicielem był Niemiec, Alexander Treichel (1837–1901), wybitny etnograf.

51 Krzyżacki Zespół Zamkowy w Zamku Kiszewskim

Zamek łączący w swej historii dwa okresy: wiedeński i krzyżacki dwukrotnie był w rękach prywatnych. Z okresu świetności tego obiektu do dzisiaj przetrwały jedynie brama i baszta przybramna, które zostały gruntownie przebudowane w XVII wieku. Obiekt można zwiedzać wyłącznie po uzgodnieniu z właścicielami (tel. 58 687 68 87).

52 Przystań kajakowa w Starej Kiszewie

W samym centrum Starej Kiszewy nad rzeką Wierzycą znajduje się nowoczesna przystań kajakowa. Ma kształt zatoki, w której usytuowano pomosty pływające oraz slip do wodowania kajaków. Przystań przewidziana jest dla małych turystycznych jednostek pływających, takich jak kajaki czy łódzie płaskodenne. Do dyspozycji turystów są trzy wiaty wypoczynkowe.

53 Kąpielisko nad j. Wielkim w Strudze